

dr Jadwiga Iwaszczuk

Smutny los świątyń egipskich na przykładzie tebańskich budowli królowej Hatszepsut

Królowa Hatszepsut była tym władcą Egiptu, który stworzył wielki projekt rozwoju architektonicznego Teb na początku egipskiego Nowego Państwa. Stało się to najprawdopodobniej na początku jej panowania, a może nawet wcześniej, po śmierci jej męża, Totmesa II. Ten religijny i architektoniczny projekt zaplanowany został na wielką skalę i był w trakcie realizacji w czasie zniknięcia Hatszepsut. Pod koniec jej rządów przeszedł zmiany, takie jak przebudowa i rozszerzenie planów budowli.

Tajemnicze zniknięcie królowej przekreśliło jej wizję świętego obszaru Teb. Wprawdzie Totmes III wykończył i dekorował większość budowli, których konstrukcja zaczęta została w czasie ich koregencji, jednak koniec jego rządów przyniósł zmiany w jego architektonicznym planowaniu topografii rytualnej Teb. Od tego momentu rozpoczęło się wielkie niszczenie prac królowej, choć nie następowało ono gwałtownie, a było rozłożone w czasie. Zmiana planów w stosunku do projektu Hatszepsut spowodowała wielką akcję usuwania imion Hatszepsut, jej fryzów kryptograficznych i przedstawień nie tylko w Tebach, ale na terenie całego Egiptu. Tylko w nielicznych przypadkach uniknęły one smutnego losu, prawdopodobnie dlatego, że były niewidoczne z różnych powodów dla robotników działających z królewskiego polecenia. Takie zniszczenia i przekucia przedstawień Hatszepsut były wystarczające, by całkowicie zatrzeć konstrukcyjną wizję królowej.

W okresie amarneńskim, kiedy kult we wszystkich świątyniach bóstw na terenie Egiptu został zakazany, boskie przedstawienia zniszczono, a świątynie zostały opuszczone. Restauracja postamarneńska umożliwiła ponowne funkcjonowanie świątyń. Ostatnią tragedią, która spotkała świątynie królowej Hatszepsut, była kompletna destrukcja budowli, która nastąpiła najprawdopodobniej pod koniec okresu Ramessydów. Po tych czasach można przypuszczać, że większość budowli została opuszczona i konsekwentnie rozebrana.